

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 163. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок 17-го липня 1939.

No. 163. Jersey City, N. J., Monday, July 17, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: Bergen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ КАЖЕ, ЩО НЕ ВІЛЬНО СТРАЙКУВАТИ ПРОТИ ДЕРЖАВИ

ВАШИНГТОН. — На пресовій конференції президент Рузвельт з притиском сказав, що робітники „Добло Пі Ей“, які працюють на державних проектах, не мають права страйкувати проти держави. Ця його заява викликала велике враження серед робітництва. Кілька годин пізніше по тій заяві Томас Морей, один із провідників в організованій робітничій русі, заявив, що ніхто не має права забороняти американському робітникові, що працює для держави чи приватного підприємства, страйкувати. А коли хто таку заборону впровадить, тоді мусимо собі отверто сказати, що наша демократія пропала.

КРИВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ТЛІ СТРАЙКУ.

МІНЕАПОЛІС. — Страйк робітників „Добло Пі Ей“ прибрав у Мінеаполісі криваві форми. Велика група страйкарів заатакувала сто жінок, що під охороною поліції верталися до праці. Вивязалась стрілянина, в якій згинув один чоловік, а кілька було ранених. Поліція кидала також слізні бомби.

ВІДБРАЛИ НЬЮЙОРСЬКІЙ ЮНІ ЧАРТЕР.

НЬЮ ЙОРК. — Головна управа Американської Федерації Праці відбрала ньюйорській акторській юні чартер, тому, що остання була під підозрінням поганого господарки грішми. Головою тої юні була акторка Софі Токер. Довідавшись про це, Токер сказала, що закид смішний і неоправданий і що відбрана чартеру є пімстою за те, що вона не хотіла резигнувати з головства. Тепер головна управа А.Ф.П. організує нову акторську юнію, на чолі якої стоїть відомий фільмовий актор Еді Кентор.

РУЗВЕЛТ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД КОНГРЕСУ НОВОГО НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ.

ВАШИНГТОН. — Перший раз Рузвельт поставив до конгресу пряме і безпосереднє домагання, щоб той ухвалив новий неутралистевий закон, у якому булаб знесена заборона всім воюючим сторонам продавати зброю. У своїм листі до конгресу президент сказав, що така заборона непрактична, а крім того Америка повинна вже тепер забрати в міжнародній політиці певне становище, щоб у той спосіб знеохотити певні держави від агресії.

ПРИВЕРНУЛИ РАДІОВИМ СТАЦІЯМ ПОВНУ ВОЛЮ.

ВАШИНГТОН. — Федеральна комісія комунікацій знесла свій розпорядок, щоб усі американські радіо вийшли у своїх програмах, призначених для заграниці, представляли лиш ті культурні цінності, які має Америка, а також, щоб викликували міжнародню дружбу, а не ненависть. Проти цього зарядження гостро виступали самі висільні, кажучи, що це початок цензури і диктатури.

ЗАСУДИЛИ РЕКТОРА ЛУІЗІАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

БАТОН РУЖ. — Лава присяглих признала бувшого ректора луїзіанського стейтового університету винуватим спроневерення державних фондів на висоту мільона доларів. Разом із ним признано винуватими кількох його співників.

БІРД ВИБИРАЄТЬСЯ НА ПОЛУДНЕВИЙ БІГУН.

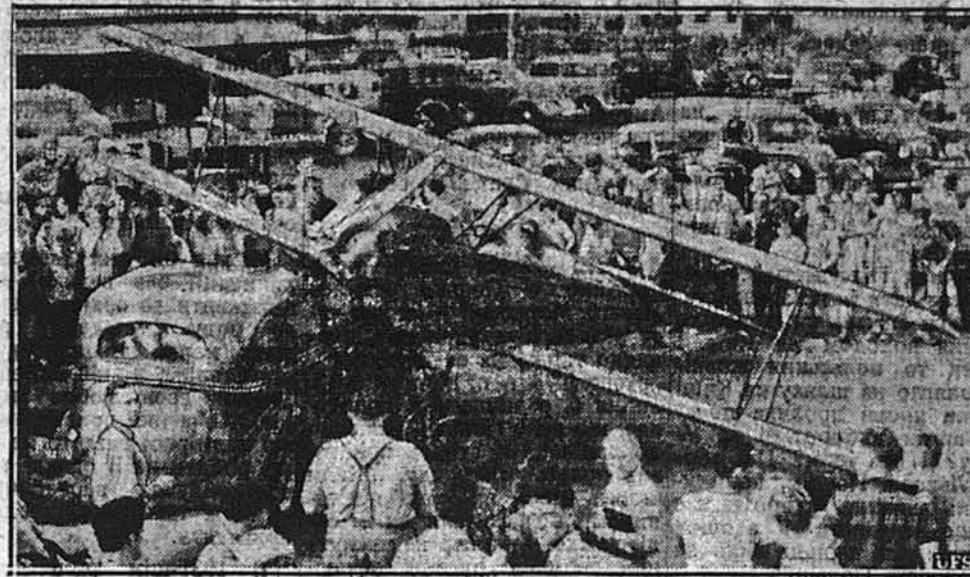
БОСТОН. — Відомий американський дослідник підбігунових околиць, адмірал Бірд, вибирається тепер з припорочення уряду на полудневий бігун, щоб там офіційно взяти під американський прапор великі ледові простори. Ці простори мають стратегічні важливості. Крім того не виключене, що там є поклади різних мінералів. Інші народи, серед них німці, також зголошують свої права до певних частин тих ледоватих і нині до нічого непридатних околиць.

ЗНОВ ОБНИЖКА НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЬЮ ЙОРК. — Корпорація Світової Вистави в Нью Йорку порішила знизити ціну з 50 на 25 центів на певних паркових площах для авт. Бо число відвідувачів постійно маліє. Треба два рази більше відвідувачів, щоб та вистава оплачувалась. Найбільше нарікає розривкова секція, яка пішла туди виключно в цілі заробітку.

СТЕЙТОВИЙ СЕНАТОР ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО.

ІТАКА (Нью Йорк). — Ньюйорський стейтний сенатор Трейсі Стер вистрілом револьвера поповнив самогубство. Він лишив записку, в якій говорить, що праця в легіслатурі виснажила його і притупила його ментальні здібності; тому він рішив вкоротити життя.

НЕЩАСЛИВИЙ ОСІДОК.

Ненадійні перехресні вітри приневолили летуна Вільяма МакКіона, 16 літ, осісти на летовищі в Альгамбрі, Каліфорнія. Його літак упав на саморхід і зранив Анну Кіфер, 61 літ, з Вільмару, що сиділа на переднім сидінні. МакКіон зімлів потурбований.

ОЛЕНА КУЛЬЧИЦЬКА У ЛЬВОВІ.

Наша відома малярка Олена Кульчицька, що довгі роки перебувала на посаді вчительки середньої жіночої школи, переїхала на постійне до Львова. Добре пригадати приїжді нагоди, що це перша наша малярка в Галичині і що вона має великі заслуги на полі чистої графіки, емалі, новітньої ілюстрації дитячих книжок, новітнього історичного жанру й одна з перших застосувала пластику до збереження народної архітектури та одягу. Її сестра Ольга, що переїхала до Львова разом із нею, має за собою теж чималу заслугу для відродження новочасного українського кидиму, основаного на чисто українських стилевих мотивах. Їх довід, мистецький смак та праця напевно залишать слід і в культурній атмосфері нашого міста.

ДАЛІ БЮТЬ ШИБИ І НИЩАТЬ ВИВІСКИ.

Невідомі напасники вночі з 2. на 3. травня ц. р. в Самборі вибили камінням у гімназії „Рідної Школи“ 18 шиб, вартости по 5 зл. (вже четвертий раз цього року) і 7 шиб у домівці т-ва „Української Бесіди“ такої самої вартости та понищили вивіски кількох українських купців.

ВІДБРАЛИ ДЕБІТ.

Міністерство внутрішніх справ розпорядком з 26. квітня ц. р. відбрало дебіт у Польщі на основі ст. 8 уст. 1 пресового закону часописові „Трайдект“ (Тризуб), що виходить англійською мовою у Нью Йорку, і часописові „Наша в похід“, що виходить українською мовою у Берліні.

НЕ БУДУТЬ ЦЕНЗУРУВАТИ.

Перебираючи комісаріат закордонних справ, Молотов заявив, що в найближчому часі скасують цензуру над вістками, що їх висилають закордонні кореспонденти на території СССР.

ДЕРЖАЛА ГОТІВКУ В ЛІЖКУ.

7. травня повідомила поліцію Ф. Прокопова у Львові, що підчас її неприбутости якийсь злодій украв її скритку в ліжку готівку у квоті 500 зл.

ХТО ОБІКРАВ ЦЕРКВУ СВ. П'ЯТНИЦЬ?

У зв'язку з крадіжкою у церкві св. П'ятниці при вул. Жовківській у Львові поліція устійнула, що церкву св. П'ятниці обікрали: Казимир Шеліга й Тадей Кафтало. У них відібрали вкрадені з церкви св. П'ятниці килими. Злодіїв відвели до розпорядимости суду.

ФОНД КУЛЬТУРИ У КОВНІ.

У Ковні відбулася конференція, присвячена справі створення Фонду Литовської Культури у Ковні. Конференцією провів литовський міністер освіти Бістрас. Він зreferував справу та обіцяв незабаром зладити два проекти законів.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ КУПЦЯ.

У Львові купець Гершон Гольдберг літ 52, хворий на астму, розкрутив газ у кухні, щоб зварити собі чай. У цій хвилині зазнав атаки астми й упав на землю, не маючи сил закрутити газового курка. Від газу Гольдберг помер.

ПРИПІНИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ НІМЕЦЬКОГО ТЕАТРУ.

Староство в Бидгощі видав розпорядок, що ним припинило діяльність німецького театру, що мистівся в Німецькому Домі в Бидгощі.

КРИВАВІ БІЛІ З ПАЧКАРЯМИ.

Стежа КОП-у стрінула 7 травня над берегом Дністра у Худківцях, повіт Борщів, чотирьох пачкарів, які у відповідь на заклик не зупинились. Стежа кинулась в погоню за втікачами. Підчас погоні пострілили стрільця Степана Кузєва, який забіг дорогу втікачам. Підчас транспорту стрільця Кузєв помер. Правдоподібно втікачі були пачкарями, що втікали через Дністер до Румунії.

СИЛА РУМУНСЬКОЇ АРМІЇ.

Семигородська румунська газета „Трібуна“ містить статистику мобілізаційних можливостей Румунії. Населення Румунії начислоє ця газета 19 мільонів 750,000 голов, у цьому 49 відсотків мужчин. На випадок загальної мобілізації Румунія зможе виставити 5 мільонів і 300,000 вояків.

ЩО КОШТУЮТЬ СВІТОВІ ЗБРОЄННЯ?

У банку міжнародних вилат закінчено обчислення щодо загальних коштів світових зброєнь. Обчислення виявили, що місячно на світове зброєння видають держави поверх 1 мільярд доларів.

СМЕРТЬ ДВОХ ЖІНОК ВІД ГРОМУ.

Дня 11. травня вечором перейшла над Львовом буря з грозами і дощем. Підчас цієї бурі верталися з поля до дому 70-літня Юстина Білевич з донькою сусідки, 17-літньою Катериною. Міхальською в Сокольниках коло Львова. По дорозі обі жінки хотіли сховатися під фірою перед дощем, але саме тоді вдарив грім та вбив обі жінки.

ПОМЕР 109-ЛІТНІЙ.

У Крем'янці помер Ілля Колесників, літ 109. По професії він був шевцем і працював до останньої хвилини життя. Помер унаслідок грипи.

НА МАЄТКОВОМУ ТЛІ.

В Оришківцях, повіт Копичинці, Григорій Ленчишин підчас суперечки на маєтковому тлі пробив ножем у лівий бік Стефанію Миськів. Вона згинувла на місці.

УБИВСТВО З ЗАЗДРОСТИ.

7. травня на дорозі між Забодотом і Линцями псар з Коломиї, Петро Шолтак, проколов ножем у серце 36-літнього Антона Левицького, любка Теклі Скрипнюк, яка була також любкою вбивника. Текля Скрипнюк разом з Левицьким мала намір впровадитися до Рожнова. Вбивника арештували. Він заявив, що вбив Левицького з заздрости єа любку.

МАКСИМАЛЬНА ШВИДКІСТЬ ДЛЯ САМОХОДІВ У НІМЕЧЧИНІ.

У Німеччині появилсь розпорядок, що в замкнених місцевостях швидкість особових самоходів і мотоциклів обмежується до 60 км. на годину, а вантажних самоходів і автобусів до 40 км. на годину. У відчинених місцевостях і на автострадах швидкість самоходів і мотоциклів може сягнути 100 км. на годину, а вантажних возів і автобусів 70 км. на годину.

РАДІУТЬ РАЗОМ З КАЦАПАМИ, ЩО ПРОПАЛА „УКРАЇНА“ НА ЗАКАРПАТТІ

ВАРШАВА. — Розвіявся міт про українські Карпатської Русі! Пропало українство разом з Вєлошином і Реваєм! Так висказує свою радість кореспондент польської газети „Курер Варшавський“ з приводу того, що мадяри стали знову панамі Карпатської України. Тішиться, що „українці“ йдуть тепер служити до мадярського війська і вже співають не мадярськи. При тому ще додає, що наприклад околиці міста Мукачева є наскрізь мадярські та що взагалі рівнини Карпатської України — це ті самі, що творять цілу Мадярщину. Польський кореспондент дуже вдоволений тим, що бачив поруч мадярських прапорів триколоворі російські прапори та що найпопулярнішою людиною є тепер на Закарпатті С. Фецик, якого кореспондент називає — відомим польонофілом.

ЯК ВИГЛЯДАЄ „ПОЛЬСЬКИЙ ЛЬВІВ“?

ЛЬВІВ. — Чим став Львів за польської влади? На те дає відповідь „Дзєннік Польскі“ (ч. 175), називаючи Львів „містом імпотентів“. Радить зирати зо Львова серпанок сентименту і легенди та добачити, що у Львові „скривається повний брак вищої культури“, що хоче спритно закрити „львівське колтунство“. Далі польський критик подає, що польський мистецький вистави і відітти світлість пустками, бо є повна байдужність до театру, літератури і штуки. Львівського польського інтелігента отсей спостерігач малює в такий спосіб: „Книжок не читає, на концерти не ходить, театр для нього не є на рівні, а для малярських вистав має тільки повний погорди усміх. Очевидно, він йолуп. Небезпечний йолуп, бо носить титул: часом докторський, часом інженірський, і вважає себе за інтелігента й до селянина замість „пан“ каже „ви“...“

ВЕЛИКА ВІЙСЬКОВА МАНІФЕСТАЦІЯ.

ПАРІЖ. — 30,000 жовніврів взяли участь у параді з нагоди 150-ліття здобуття Бастилії й початку французької революції. Було повно гармат, новізів, літаків і т. п. Президент Лебрун зазначив у своїй промові, що вільний нарід є завжди пацифістичний. І тому і Франція змагає до миру, але водночас готова до війни, якщоб треба було таким способом боронити цивілізацію від загибелі.

НЕБУВАЛА ПРОТИБРИТІЙСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

ТОКІО. — Японська преса подає, що до 60,000 людей демонстрували перед британською амбасадю своє негодування супроти Англії за її політику на Далекому Сході, згідно за допомогою Китаєві в боротьбі проти Японії. Годі сказати, скільки було демонструючих, але це певне, що ніколи не було в Японії аж такого гострого вияву гніву супроти чужинців.

В ПОГОНІ ЗА ШПИГАМИ.

ПАРІЖ. — Воєнну гарячку пізнати в Франції між іншим і по численних арештах та присудах за шпionaжу. Та найбільшу сензацію викликав арешт двох французів, співробітників двох найбільших французьких газет, „Таґ“ і „Фігаро“. Їм закидають, що були на услугах Німеччини і побирали за те гроші, та були проти зближення з Польщею і гарантії ненарушности Польщі.

НАДІЄТЬСЯ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В ЕСПАНІІ.

ПАРІЖ. — Французький журналіст Ю. Завервайн, обіхавши Еспанію, признає, що там відбуваються арешти і присуди смерті, але не було тої загальної масакри, яка була по містах, до яких перше входили переможні червоні еспанські армії. Твердять, що в Еспанії таки візьме верх ліберальний курс і зачнеться таким чином справжня відбудова краю.

БУДЕ НЕВТРАЛЬНОЮ.

ЛІСБОНА (Португалія). — Ген. Франко заявив португальському кореспондентові, що Еспанія не є ні проницькою, ні проіталійською. На випадок війни, казав він, Еспанія буде старатися задержати неутралистів. Тільки у таких випадках бажання ще не є все, бо й Бельгія бажала бути в 1914 р. неутральною, а що сталося?

ПРИЯТЕЛЬ ПОЛЬЩІ ПРО ДАНЦІГ.

ЛІСБОНА. — Ген. Франко, обговорюючи напружену міжнародну ситуацію, підкреслив, що Данциг не вартує того, щоб через нього мала вибухнути світова війна. Польща, казав він, втратить у кожному випадку. Бо як виграти її приятелі, то Росія згодиться до неї свої претенсії; а як виграве вісь, то тоді Польща буде цілком розбита.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ЦЕНА:	Субсидування:	Субсидування:
Одноразово три центи.	Одноразово три центи.	Одноразово три центи.
One year \$6.00	One year \$6.00	One year \$6.00
Six months \$3.25	Six months \$3.25	Six months \$3.25
Three months \$1.75	Three months \$1.75	Three months \$1.75

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА НЕВТРАЛЬНОСТІ, ЧИ ПРОТИ НЕЇ?

В Європі йде до війни. Принаймні на таке заноситься. А в Америці йде боротьба за те, чи втручатися Злученим Державам в евентуальну європейську війну, чи держатися на боці. А як втручатися, то по чий стороні? На це останнє питання найлегше відповісти, бо щодо цього нема ніякого сумніву, що колиб Злучені Держави рішилися взяти участь у такій війні, то були би по стороні „демократій“, себто Англії й Франції.

Та як розуміти ці різні голоси, що тепер підносяться у зв'язку з тим, що в сенатському комітеті для заграничних справ відложено справу зміни „закона про нейтральність“? Відложення означає, що якби так війна завтра вихнула, то до Злучених Держав не булоб можна довести воюючим зброю, гармат, літаків. Саме з цього дехто незадоволений, а навіть секретар закордонних справ Кордел Гол зазначає, що рішення сенатського комітету є допомогою для Гітлера, а шкодою для демократій. Чи так дійсно є?

Це правда, що заборона вивозу із Злучених Держав зброї й муніції відноситься головню до Англії й Франції, бо якби навіть хто хотів вивозити до Німеччини й Італії, то це булоб неможливе, бо Гібральтар і контролю Північним морем є в руках Англії. Супроти цього залишається питання, чи ця заборона дійсно пошкодила Англії, зглядно демократіям, на випадок війни з фашистським блоком, бо це про таку війну тут мова. Отже виказано вже фактами і докладними цифрами з часів світової війни, що Англія і Франція цілком не потребують американської зброї, тимбільше, що можуть і без зміни закону про нейтральність діставати далі з Америки бавовну, газоліну, залізо й різні інші артикули-сирівці, потрібні для воєнної промисловости. Підчас світової війни Англія достарчувала навіть і американській армії гармат і муніцію! А те одне, чого потребувала (а також і Франція!) від Америки, це були гроші. А те, що писав наприклад ген. Джансон, що Англія і Франція цілком певно можуть тепер розгромити Німеччину без великого труду, покривається з тим, що тепер написав бувший французький прем'єр Тардіє про блокування Гітлера. А чейже не треба припускати, що така людина, як бувший прем'єр міністрів, буде бажати своєму краєві нещастя і писати, що Німеччина є неспосібна до ведення війни та що Гітлер знає, що він війни виграти не може. Супроти цього видається дивною політика тих, що постійно репетують, що Злученим Державам треба бути по стороні європейських „демократій“ у такий спосіб, щоб разом з ними йти до війни. Бо можна попірати демократії, а до війни не йти. А як уже йти, то хіба не за те, щоб демократії створили новий версальський договір в Європі, а тільки з рішучістю завести справедливий порядок в Європі. Так треба ставити справу! Бо проливати кров за задержання старих кривд в ім'я „демократії“ булоб тільки новим ударом у саму демократію.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ ПРО УКРАЇНУ Й УКРАЇНЦІВ

Не маємо спроби (а навіть і охоти!) бабратися у тому всьому, що випливає польської преси в Америці про українське життя і змагання українського народу до визволення. Подамо тільки три малі зразки, і то для інформаційних цілей, як пишуть польське „демократи“, а навіть ті, що вважають себе речниками „американських ідеалів“. Усі три приклади взяті в ньюйоркській, ніби поступової, польської газеті „Нови Свят“.

„Справа України подалася взад на кількадесять літ“. Так пише згадана газета в числі з 27. травня 1939 р. в статті „Квестія українська“. Піше, що для українців „на довго, на дуже, дуже довго пропав сон про „самостійну Україну“, бо українці виступили з рук добру карту і „фальшиво заграли“. А проте пише „Нови Свят“:

„Маршал Пілсудський гарячо бажав дати їм незалежність. Не тільки бажав, але переправив багатий похід на Київ. І скільки то польських жовнів полягло на шляху на Київ! Скільки крові пролила польська армія в боротьбі за Україну? І то коли? По обгороді Львова. По тім, коли українці виявили супроти нас стільки ненависті і злочинності в часі перших боїв за незалежність Польщі“.

Далі, очевидно, йде пісня на стару нуту — про „німецькі марки“ і „замаховує“ та „злочини з німцями“, включно до пісні, так часто цитованої московськими чорносотенними органами:

Ще не вмерла Україна
Від Києва до Берліна!
Гайдамаки ще не здалися,
Дойлянд, Дойлянд їбер алес!

А потім на закінчення — як на глум — твердження, що Україну — „можна відродити тільки Польщею“.

Про ошукство, зв'язане з походом на Київ, можуть поляки доводитися уже до споминів польських генералів, що були учасниками того походу. Наскільки малиб якимсь відчуття правди, приймаючи тут на американській землі, то не писалиб таких нісенітниць. Що думав Пілсудський, не знаємо, але як поводитися польська армія в Україні й до чого вона змалала, це добре відоме. Це певне, що про справжню допомогу повстанню справжньої „незалежної України“ польське командування навіть не думало. Ось через те і цілий похід скінчився повною невдачею!

О. Кагалин — новий патрон „Вільної України“.

Такий є заголовок редакційної статті, яку помістив „Нови Свят“ у числі з 19. червня б. р. Написана вона з цієї нагоди, що о. Кагалин згодився відступити свою церкву на святкування 950-літньої річниці Хрещення України. Часопис підкреслює, що то не буде „тільки релігійне свято“, але матиме також „український народний характер“, а „поп Стефан Тиханський оголосив маніфест український“. Очевидно,

на думку польської газети, це все зв'язане з тим, що „Гітлер, як відомо, веде в Злучених Держав і Канаді енергійну і добре оплачувану пропаганду про конечну потребу створення української держави“.

Отже, пише редактор П. Я. (П. Я. Йоллес, польський жид з української Галичини), тепер уже все ясно: „Не треба шукати таємних слідів, ні шляху пропаганди. Вони самі кидаються в очі“.

Ось так, як вибиралися поляки в 1920 році помагати відбудувати „незалежну Україну“, так з подібними намірами ось такі Йоллес і ім подібні польські „демократи“ в Америці „домагають“ американським українцям у їхніх змаганнях звільнити своїх поневолених братів і сестер в Європі.

„Русини“.

У тім „Новим Святі“ пише постійно з Польщі якийсь „Ігнаці Моравський“ і час від часу згадує і за українців, очевидно тільки як за „гучулу“, „русину“ і т. п. В числі з 13. липня б. р. пише той дописувач, що всі в Польщі, включно до соціалістів, стоять при тезі польського уряду. „Жиди сидять тихо, як миші під віником“, бо „сказали ми їм сидіти тихо, то тепер не пишуть ні словом“. І „русини“ заклачили якийсь „договір“.

Ці русини, що „донедавна представляли собою сильно збитий блок національної меншини“. Та: „Сьогодні є правдоподібно повперені, а найбільше поріжнені через німецьку орієнтацію. Навіть мітрополит Шептицький вирішив підізоувати боротьби з Польщею, яку досі визнавав тільки на політичній. Таємна українська організація (ОУН) є така скромно промовчана в очах українців, що дуже, підупала і сьогодні мало хто з нею числиться, хоч у ті горсті гайдамаків, ірешав на все, є активними правдоподібно німецькі агенти, засоблені золотом“.

Ось так ті поляки, що самі шукають у світі симпатії і помочи для Польщі, пишуть тепер у газетах, що виходять в Америці, про тих українців, що віддають своє молоде життя за справу визволення України. Навіть не можуть здобути на назву „український“ чи „українці“! Чорносотенці з царської охрани, що колись переслідували польських революціонерів з наказу уряду, були ангелами супроти тої польської драми, що не має в собі настільки етики і моралі, щоб хоч мав якусь повагу до тих, що гинуть чи готові гинути за — ідею.

З конечности.

Мирося: — Це негарно бути нареченою лікаря, а волочитися з аптикарем.

Ірина: — Дорогенка, адже хтось мусить відчитати мені листи могого нареченого.

Л. С. ЧИ СТАЛІН... ЛЮБИТЬ НІМЦІВ?

Хибний був би погляд, що державні мужі в своїх рішеннях керуються виключно зримим рахунком. Якщо почування не впливають безпосередньо на таке чи інше потягнення — то напевно під їх впливом формуються погляди й оцінка подій, які з черги стають основою для розумових аргументів. Тому вираження, когось даний державний муж „любить“, а когось ненавидить, влекуще у великій мірі передбачення, яких рішень можна від нього надіятися.

Ці міркування насуваються в зв'язку з актуальною політичною ситуацією, — конкретніше: в зв'язку з становищем Сталіна в німецько-англійській розгрізці. Його крутість в переговорах з Англією дало підставу поголоскам, що Сталін віддавна змагає до порозуміння з Гітлером, бо — як кажуть, — він „чує“ до німців окрему „симпатію“.

Можна би такі „докази“ й концепції без великої шкоди відставити до архіву інших того роду „маглевих“ розважань, колиб не одна енуціяція Сталіна, в якій він справді „виявив свою любов“ до німців. Хоча не прив'язуємо до неї надмірної ваги та не радимо робити на її основі якихсь далекодіючих передбачувань, — всеж таки не зашкодить її пригадати.

В 1931-шій році відвідав Сталін на Кремлі відомий німецько-жидівський автор, Еміль Людвіг. В довгий розмові на різні теми Людвіг запитав Сталіна, звідки взялася в Совєтах симпатія до такої архикапіталістичної держави, як Злучені Держави Америки.

Сталін вияснював, що в Америці нема цього феєдального духа, що пожуєте в деяких краях Європи. В Америці, — казав Сталін, — з трудом можна відрізнити при праці інженіра від звичайного робітника. З черги Людвіг так передає розмову до Сталіном:

„І нагало без ніякого переходу говорив (Сталін) далі: „Якщо одначе чуюмо до когось симпатію як до народу, в цілому, або його більшости, то до німців. Нації прихильні почування для Америки не можуть з тим рівнятися.“

Чомуж це до німців? — Це факт. — До тих трьох слів обмежилися в цій справі звичайно такі багаті в аргументацію та докази Сталін, висказавши їх зрештою тоном, що мав на меті вярвати далі на цю тему питання“.

Можна би тут закрити, що Сталін „освідчився“ по своєму любовно до німців в часі, коли німецька компартія рахувала п'ять мільйонів членів, „Роте Фане“ в накладі 2 мільйонів ширля в цілій Німеччині комуністичну пропаганду, а ввесь розвиток подій у країні Гінденбурга вказував на можливість большевської революції.

Але даліше слова Сталіна (в реліції Е. Людвіга в його творі: „Вожди Європи“) вказують, що його симпатія до німців випливають з іншого джерела:

„Коли я мешкав в 1907-м році в Берліні, жартували ми з дисципліни наших товаришів. Оповіда-

ли тоді, що провід партії заповів одного разу якусь демонстрацію, в якій мали взяти участь в означеній годині товариші з кількох переміст. З одного передмістя прибуло їх двісті, але задержалися в місці, де відбирало залізничні білети, бо не було контролера. — Ну жє, переходіть! — гукнув їм якийсь росієнин, — таж маєте білети. Але вони не рушилися, і мали б стати там дві години. Коли я був у Дрездені між 1905-ти і 1907-ми роком, шанували там право як мороз, як грім, як силу, супроти якої не можна виступати; у Відні в 1912-ти році читав я з моїми російськими товаришами на всіх можливих стежках в Шен-брунський парк таблички з написами „Заборонене“; ми до цього не звикли, тому давати разів платили по короні, бо давати разів ламали кож заборону. Наші німецькі товариші сміялися з цієї нашої забави. Так стояли справу тоді. А сьогодні?.. Де є цей німецький зміс до порядку? Де пошана перед правом? Національні соціалісти домагають право, де тільки його надібають, б'ють та всюдю стріляють! А робітники в Німеччині виходять тепер з міст на село та вкопують чужу бульбу. Все змінилося“.

Ще раз пригадуємо, що ця розмова відбулася в грудні 1931-го року. Хоч у своїй аргументації Сталін бажав довести, що зник правовості в Німеччині наближує момент революції, то одначе в цьому його виводи питоме що інше: захоплення дисципліною і замішуванням до порядку в цісарській (по сталінськи: реакційній) Німеччині. І, не вважаючи на те, що нарікає на згодний безправства гітлерівців, то одначе перед тим виявив свою симпатію до німецького народу в цілості. Значить, навіть гітлерівські „безправства“ не змусили Сталіна до вислідування їх злість його великої симпатії до німецького народу в цілості.

А коли додамо до цього зміни, які зайшли в Німеччині від останніх місяців ваймарської республіки до сьогодні, не здивувалоб нас зовсім, колиб симпатія Сталіна до Німеччини ще й зросли. В порівнянні з роками 1931 і 1932, коли Німеччина справді занурювалася у демократичний хаос і та безнастанних бійках „націй“, „соціів“ і інших штурмовиків — нині умовини упорядковані. Не б'ють, не стріляють, а робітники (а радше безробітні) замість красти селянам бульбу — добре заробляють, порпачаючи цим разом не у бараболозці — а у лінійх Зігфріда. І ми певні, що колиб Сталін хотів сьогодні проходжуватися по травниках у Відні, як у 1912 році, заплавити би, як і тоді, але не корону, тільки марку. Вдобавок замість кайзера має меніш вазоканого в порядку фірера. Направду — можна повірити в сентимент Сталіна до німців ще й сьогодні!

Залишалося питання обективності Людвіга в передачі думок Сталіна. Тут треба би прийняти, що Людвіг радше стшушував вискази Сталіна, бо книжку, в якій описує це розмову, видав у 1934 році на еміграції, отже вже по приході Гітлера до влади й по опаленні Людвігових книжок на костри в цілій Німеччині. В той час світове жидівство почало боротьбу з Гітлером у формі господарського бойко-

ЩЕ В СПРАВІ ПОБУТУ ЧУЖИНЦІВ У БРАЗИЛІ

Для орієнтації чужинців, що мешкають у Бразилії, Національний Департамент у Ріо де Жанейро видав ось-такі інструкції:

Чужинці, які приїхали до Бразилії на сталий осідок, або понад обмежений 6-місясний термін — мусять упродовж 30 днів від дати візду заагальзувати свій побут. У тій цілі треба зголоситися до уряду „Регістро де Естранжейрос“, який сповнюють поліційні власті.

Тим самим вимогам підлягають усі ті чужинці, що приїхали до Бразилії на тимчасовий побут: у справах інтересів, репрезентанти комерційних фірм, артисти, спортсмени і їм подібні, яких побут у країні не смів би бути довше як 6 місяців.

Чужинцям у переїзді (яких побут обмежений до 30 днів), туристам, взагалі подорожуючим, ученим, професорам, письменникам і конфересістам забороняється влаштування якихнебудь платних імпрез. Ця категорія не підлягає обов'язковому режіста.

Уряд „Регісто де Естранжейрос“ має до розпорядження поясняльні формуляри, які можуть одержати заінтересовані особисто з потрібними вказівками, як належить заагальзувати свій побут у країні.

Чужинцям, що не заагальзували на час свій побут у Бразилії, грозить депортація.

Еміграційний Департамент може дати кожному чужинцеві безпосередньо всі потрібні інформації, як належить заагальзувати свій побут у Бразилії. Лист може бути писаний мовою чужинця. Зміст листа мусить бути ясний, почерк читкий.

Добра партія.

— Що? Ви женитесь із власницею каміня? Як так, то ви зробили добрий вибір...
— Що, ви знаєте цю каміньцю?...

ту й у Німеччині бачило свого найбільшого ворога. За те всі симпатії і надії звернулися в сторону Сталіна як єдиного оборонця „демократії“ і ворога расистських догм. Якж тоді булаб ціль жидові виявляти якісь хочби найменші симпатії свого союзника до спільного ворога, а хайби навіть до Німеччини як географічного поняття?

Треба радше здогадуватися, що висказ Сталіна про симпатію до німців зробив на Людвіга таке сильне враження, що він навіть у ситуації 1934 року не міг цього промовчати... (Літературно-науковий додаток „Нового Часу“).

Д-р Л. Мишуга.

ШЕВЧЕНКО І ЖІНКА

(Жінка в житті і творах поета).

(10)

Хоч нікому не жаль отих покриток і тих байстрят, але я, каже поет про їх зв'язи, і печаль:

Розкажу, та плачу.
Мені їх жаль...
Мій Боже милий!
Даруй словам святу силу
Людське серце пробивати,
Людські слози проливати:
Щоб милость душу осіння,
Щоб спала тиха печаль
На очі їх, щоб стало жаль
Моїх дівчаток.

Та шкода праці поета, бо:

Поки села,
Поки пани в селах,
Бувають собі тиняться
Покритки...

Ах, те українське село! Ніяк не сходиться воно з думки Шевченка. Те село:

...де мати повила
Мене малого, і вночі
На свічку Богу заробляла,
Повнони, тяжкі бою,
Пречистій ставила, молила,
Щоб доля добрая любила
Ці дитину...

Оті українські села, де:

Немає людей подурлих, —
Немає панщини давати
І діточок своїх ведуть.

Оті українські села, в яких:

Людей у армія запрогані
Пани лукаві.

Але як хто не дивиться на те лихо:

То скрізь, здається, люблю, тихо,
І в Україні добро;
Між горами старий Дніпро,
Немає в моїх дитинях.

Красується, любиться
На всю Україну,
А понад ним зеленіють
Широкий села;
А у селах, у веселих
І люди веселі.
Вониб може так і сталося,
Як би не осталося
Сайду панського в Україні!

І було би гарно жити на світі, колиб
доля була справедлива й для бідної дівчини, а так:

Дівчаточка на музиках
У червоних черевичках,
Я світлом живу...
Без розкоші, без любови,
Зношу свої чорні брови,
У наймах зношу.

Це так з бідною, але й з багатю
буває не ліпше:

І багата я,
І вродлива я,
Та не маю собі пари,
Безталанна я!
Тяжко, важко в світі жити
І ніколи не любити,
Оксанітові жупани
Одинокий носить!

Ах та доля дівоча:

Бодай тобі, доле,
У морі втопитися,
Що не даєш мені я досі
Ні з ким полюбити!

Як дівчата цілуються,
Як їх обіймають,
І що тоді їм діється,
Я я досі не знаю.

І не знають, Ой, мамо!
Страшно дівувати,
Увесь вік свій дівувати,
Ні з ким не дозайтись!

А які незабутні ті хвили щирого кохання:

І широку долину,
І високу могилу,
І нечирію годину,
І що снілось, говорилось,
Не забуду я.
Та що з того побрались,
Розійшлись, мов не знались.

Женитися? Навіщо? Щоб у запічку
дітей годувати? Так краще жити без клопоту,
в оксамітах ходити, меди-вина пити.
Так, але що буде на старість? Ось:

Минулася молодість
Веселі літа,
Немає з ким остиглою
Серденька нагрів;
Нема кому зустрінути,
Затопити хату,
Нема кому води тої
Калій подати!

Це відчуває поет. І рад би знайти серце
дівоче, щоб його зрозуміло:

Маю серце широкіє,
Ні з ким поділити.
Не дав еси мені долі,
Молоді долі,
Не дав еси ніколи,
Ніколи, ніколи!
Не дав серця молодого
З тим серцем дівочим
Поєднати.

Минулося,
Мої дні і ночі
Без радості, молоді
Так собі минули
На чужині.

А шож вартує життя без любови? Але
без любови непримушеної, чистої, безкорисної! Тому:

Любітьесь, діточки, весною!
На світі є кого любити
І без користи; молодого,
Препорочною, святою,
В майб хатині буде жити

Любов та чистая, і буде
Святий спокій ваш стерегти
І в домівні... („ПІЕТРУСЬ“, 1850).

Перед поетом стоїть у таких часах
раз матери, не тої панської, бо пани:

...не знають, як ті діти
У них виростають,
Бо матери там не мають,
А мамку наймають.

Для поета:

Слово „мама“ — великеє,
Найкращеє слово!

Бо:

У нашій раї на землі,
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малім.

Благає одної ласки — рисувати.

І так минали поетові у неволі роки
за роками. Мов негода минула молодість.
Хороба добивала його кремезне колись
тіло, а нудьга й печаль гасили останні
надії на поворот в Україну. Розвіялись усі
мрії й бажання.

А в так мало, небагато
Благав у Бога: тільки хату,
Одну хатиночку в гаю,
Та ділі толої коло неї,
Та безталанною мою,
Мою Оксаночку, щоб з нею
У двох дивитися з гори
На Дніпр широкий, на яри
Та на лани золотополі
Та на високій могилі.

Простить поет ласки у владі: „Благаю
одної ласки — дозволу рисувати“. Не дозволяють. Ще й роблять донос на нього,
що він крадьки віршує і рисує. Новий
арешт і нове сілство. Сам цар слідить
за тим сілством і дорікає начальству,
що допустило до того, що Шевченко міг,
не вважаючи на заборону, писати і
рисувати. А разом з тим нове засудження Шев-

ченка в ще гіршу неволю: в Петропавловську кріпость. Тут прожив він цілих
7 літ у цілковитім мовчанні. В той спосіб
забивав царат генія України в часі, коли
той геній доходив до найвищих висот.

Минають літа. Дня 18 лютого 1855 р.
вмирає цар Микола. Засідає молодий цар
Олександр II, ученик поета Жуковського,
приятеля Шевченка. Дають політичним
в'язням амністію, але Шевченка таки по-
минають. Кажуть, що заважила царяца,
яка не могла подарувати Шевченкові того,
що він у своїй поезії „СОН“ описує її:

Мов опеньок засушений,
Тонка, довгонога.

Та що вона:

Мов та чапля на болоті
Скаче, бадьориться.

(Далі буде).

Анекдота.

Відомий французький письменник Олександр Дюма отримував великі гонорари. Він мав умову із своїм видавцем, що цей платитиме йому від рядка. По якомусь часі видавць заприпитив, що Дюма заповнює сторінки такими розмовами:

— Що чувати?

— Нічого.

• 3 ДНЯ •

ПЕНСІЯ ДЛЯ СТАРИХ.

Недавно перейшла в федеральний сенат нова поправка для старечого пенсійного закону. На основі цієї поправки федеральна скарбниця малаб платити на пенсійний фонд не половину, але дві третини. Одну третину буде платити місцева, стейтова скарбниця. Також збільшено трохи висоту пенсій для старих.

Та висота в різних стейтах різна. В стейті Нью Йорк тепер вносить коло \$26 місячно; в Каліфорнії вона є найвищою, бо поверх \$32; але в деяких інших стейтах вона не перевищує і \$15 місячно. Ріжницю впроваджено тому, що в різних стейтах є різна дорожнеча. Законодавці брали під увагу це, що в даному стейті за дану суму можна купити.

ЦЯ ЗМІНА ШЕ НЕ КІНЦЕВА.

Але ця остання зміна старечого пенсійного закону ще не є кінцевим словом. Рух за пенсії для старих в Америці широко поширений. Він має навіть свої організації, як ось д-р Тавнсенда, яка зорганізована шляхом добивається високим пенсіям для старих людей. Вона хоче аж по \$200 місячно для кожної особи, що скінчила 60 рік життя, із застереженням, що та особа не буде складати тих грошей, лише витратить усі впродовж місяця, а то тому, щоби пускати ті гроші в обіг і в той спосіб оживляти бізнес та творити нові капітали для чергових місячних пенсій.

Групу Тавнсенда економісти і політики колись гостро осуджували, а самого Тавнсенда називали „шарлятаном” і навіть потягали його перед суд. Та недавно навіть у федеральний сенат д-р Тавнсенд дочекався від сенатора Герісона такого компліменту: „Дайте докторові признання, що він цю справу вивидирав перед американський нарід. Я даю йому признання за звернення уваги краю на це питання, хоч я сам не вірю у виплату по \$200 на місяць”.

ПРОТИВНИКИ СТАРЕЧИХ ПЕНСІЙ.

Подібне переконання про плян Тавнсенда має велика більшість в Америці. Загал вірять, що треба пенсій, але не таких великих, як це подає Тавнсенд. Бо колиб така величезна кількість національного приходу йшла на старі особи, то тим або вруйнувало б державний скарб, або дуже на тім потерпіли б інші суспільні сфери, головню молодь. Ця пересторога серед деяких молодих кол знайшла навіть голошний відгомін і багато з них поухвалювали резолюції проти пляну Тавнсенда, який на їх думку, доведе до руйни всі виховні заведення для молоді та позбавить їх доступу до науки.

АРГУМЕНТИ ЗА ПЕНСІЮ.

Та хоч плян Тавнсенда дуже перебільшений й для молоді, а навіть для цілого народного економічного життя шкідливий, то всетаки сама думка про пенсії для старих є розумна, корисна і, як така повинна, бути ліберально впроваджена.

Бо фактично нині нація удержує посередню, чи безпосередню, 12 мільйонів безробітних людей. Серед них є велике чило молодих, здорових, які могли би працювати, але не мають де. Чи не краще тих безробітних посортувати так, щоб молоді працювали, а старі знайшлися на удержанні нації? Така розв'язка булаб корисніша з економічного і морального боку. Бо коли молодий чоловік не працює, то це морально зле відбивається на ньому. Колиж старий чо-

МАНДРІВКА В КАРПАТИ ТОМУ
СТО ЛІТ

Нічліг із перешкодами. — Мадярська гостина. — Згадка про польських повстанців.

Шулігура лежить у дуже глибокому долі, окруженому високими лісними горами. На найнижчому місці є буркучне джерело, якого вода сильніша, ніж у Жабівському Буркуті. Джерело замкнене; хто хоче з нього напиться або набрати води, платити за кожну посудину, велику чи малу, один крейцар. Біля джерела одна-одинок мурована коршма. В корші одна гостинна кімната, друга невеличка, це кухня. Коли ми спитали господаря (християнина), чи не переночував би, сказав, що в гостинній кімнаті вже є гості, прийшла лісова комісія з Угорщини, з самим „віцешпаном”. Ми мусили вдоволитися кухнею, в якій було троє дітей і кухар, що його з собою привезла комісія. Він увесь час товк мясо, тачав тісто, що годі було спочити. Повечеряли ми, в кухню і радо буили пішли спати, бо вже була десята година, а кухар усе ще товкся як Марко по печці. За хвилину ввійшов „віцешпан” (віцешпан), пошвартовив щось із кухарем, потім поздоровкався з нами по латині та спитався, відкіля ми і за чим приходимо тай відійшов. Колиж кухарення далі янич продовжалося, господар примістив нас у шпичні на стриху на сні. Коли вже нам стали очі клітяться, як прийшов господар і сказав, що „віцешпан” просить нас на вечерю. Ми відпрошувалися, однак мусили йти.

В гостинниці при накритому столі сиділи молоді мадари в білих шараварах, чорних чамарах, з підкрученими вусиками, острогами побренькуючи. „Віцешпан” представив нас взаємно. Засіли ми до вечері. Як перший подали гуляш із усякого мяса: баранячого, воллого, вепрового, гусячого, що плавало в густому, сильно напакерованому сосі, крім мяса плавали також досить густо чотиригранні пластинки солонини, наче лазанки. На друге бараняча печеня, шпикована густо солониною, також сильно паприкована. Третє лазанки з пшеничного тіта, перемішані густо з солодким сиром і пластинками солонини, також сильно паприковані.

При вечері „віцешпан” сказав, що це само собою зрозуміле; це ні не деморалізує нічого старця, ні не є лихим прикладом для молодших поколінь.

МОРАЛЬНИЙ БІК ПЕНСІЙ.

Пенсії для старих мають бути винагородами за той труд, який вони впродовж свого життя до загальної національної скарбниці вложили. Коли якийсь чоловік чесно трудився 30 чи 40 літ, а на старість опинився без цента, то це ще не значить, що його життя пройшло безслідно і нічого в житті не залишило. Він витворив, безпосередньо чи посередньо, дуже багато, та на його нещастя він не опинився власником витвореного добра. Проте його труд десь є, десь знаходиться, в завідуванні якихось інших людей, чи інституцій. Колиж унаслідок певних обставин він на старість не залишився посідинком бодай частини своїх витворених цінностей, то з морального боку він має повне право домагатися на старість якоїсь ренти із загального національного майна.

Поважний крок у тому напрямку в Америці вже зроблено. Треба повтати заходи сенаторів і представників, які хочуть теперішній пенсійний закон поглибити і поширити.

зав, що комісія приїхала в справі лісового процесу угорської камери з австрійською. Австрійка камера впевня, що шулігурські ліси до неї належать, а це неправильне. Потім упевняв, що німці гноблять мадярів. При цьому звернувся до о. Глинського (який товаришив мені у прогульці в Карпатах) і сказав: „Правда, отче, що і в вас німці гноблять нарід. О, ми знаємо, що у вас в'язниці переповнені політичними мучениками”.

О. Глинський, не знаючи, що у мадярів заносилося тоді вже на революцію, сказав: — Ні, у нас, славити Бога, німці не гноблять народу, а по в'язницях сидять лише ворохобники і то найбільше поляки.

По тих словах настала страшна мовчанка. Віцешпан похилив голову і впустив нахмарені очі в тарілку, а молоді мадарики стали вуси підкручувати, почувши напівпритишені голоси: „Бассама!”

Я тайком сіпнув о. Глинського за плечу, щоб нічого більше не говорив, а сам звернувся гутірку на іншу тему. Сказав я, що я вже не вперше на мадярській землі був і в Пешті, Міскольці, Кошницях, Ужгороді. Я радів свободою, якої зазнають мадари, подивляв багатство і красу їх краю. Коли в Кошницях був я на кермаші (празнику) у тамошнього мадярського пароха, тамошні мадари так полюбили мене, що хотіли цілі вакації держати в себе. Я полюбив Мадярщину і радо стверджую їх пословицю, що „Поца Мадярщинюю нема життя; колиж і є, то воно не таке”.

Ці слова втихомирили бурю, на якому заносилося, однак не привернули вже ширости і взаємного довіря. Мовчки скінчили ми вечерю, мовчки розпрощались і пішли на стрішок спати.

Опришок. — Плавба дарабою.

— Пороги на Черемоші.

На другий день після повороту з Шулігури замовив я дарабу, що мала мене відвезти до Жабіого. Тут зустрів я купця Ромашкана і він сказав до мене: — Добре, що вас бачу. Ось щойно прийшов гуцул із Довгополя, що я вам про нього згадував. Він був ватажком в опришках. Дивіть, он стоїть під тином.

Побачив я чоловіка яких п'ядесять літ, високого, в покірній постаті; капелюх здіймав і держав у руках, а як я до нього підійшов, зігнувся низенько з поклоном і сказав лагідно: „Слава Кусу Христу!” Колиж я до нього пильніше приглянувся, побачив, що то був той сам іздець, якого я оновді бачив у верхах Карпат, не зовсім такого... Верховина, буйні ліси, викликали були в нього оноди чю буйну дику натуру, пригадали йому молоді літа, як іще гуляв із легіями. Тепер, як прибув між люди, став покірний, як ягня. Правда, як той сернуок, у хаті плеканий, побачить себе нараз серед дикої природи, пробудиться в нього дрімуча буйна воля й охота до свободи.

Гуцули, що мене мали відвезти до Жабіого, зладили дарабу, приладили стільці для мене, а самі закосичилися буйними цвітами та галузками омереки. Дараб було при березі з вісім, готових у дорогу. „В ім'я бже! тускайте дараби!” роздався голос першого керманіча — і ми стрілою помчалися Черемошем, що шумів весело, бо вночі впад був дощ, то води прибуло. Гарно їхати з Буркуту Черемошем. Обабіч гори лісами вкриті, трави засіяні цвітами, лівобіч часто гори відступають далі від берега і зв'язуються подиною оселі, часом і церквця заблящити бляшаво.

МИХАЙЛО КАНЮКА

Син Теодора Канюки з Філадельфії, Па., недавно скінчив з відзначенням студії в школі авіонавтики „Золотого Сонця” у Філадельфії при Булеварді Рузвельта. Молодий Канюка записався до школи минулого року в цілі досягнення ступня повного майстра механіки, а тепер покінчив її з відзначенням та одержав державну дипломову летунства і моторової механіки. Також дістав за школи посаду при Панаме-канській летунській лінії. Канюка має 21 літ. Інші студенти згадані школи, що покінчили курс, дістали посади при Компанії Глен Мартіна та в інших летунських фабриках.

Молода жінка.

— Ти мене вже не любиш? — Але звідкіля воно тобі прийшло до голови? — Ну, бо так не модно одітої жінки, як я, не можна любити.

ною банею і золоченим хрестом. Та наймиліше, коли зачунуться пороги Черемоша, або як їх гуцули зовуть: „шипоти” і „гук”. Між Буркутом і Жабем їх одинацять. Вже їх із далека чути, як шумлять і гудуть. По таких порогах спаддає Черемош стрімголов в шумом і гуком. Керманічі працюють кермами з усіх сил, щоби пустити дарабу самою серединою, колиж дарабу туди справили, веселі підносять керми вгору, висоті підносять мов герої, бистрим оком по горах і лісах кидують, перекидаються з керманічами інших дараб. Дараба гуле по порогах, а перебувши їх, поринає в шумливу плесі, скупается хвилинку в воді та знову виринає наверх наче дика качка.

Пороги Черемоша зовуться: Межи Потоками, Берда Вижна, Берда Нижня, Зовой, Скорунинка, Дземброня, Дідів Локот, Погуляня, Циганчина, Малий Гук, Еска, Великий Гук. Найнебезпечніша Циганчина, бо тут є стрімка скеля, утесана наче стіна, заломана під гострим кутом. Під скелю валить вода по порогах усією силою і крутиться, творячи незглібне плесо. За Великим Гуком Черемош утихомирюється, околиця тратить свій дикий характер. Візимо до села, назаперед Горішнього Жабіого, де справжній романтичний околиш, шораз нові краєвиди, потім до Долішнього Жабіого.

Жабе.

Жабе це найбільше і найгарніше село в коломийських горах. Є тут дві парохії: Жабе Горішнє і Долішнє, обі понад Черемошем. Хати розкинені то по долині, то по горбах, то в ярах, а жабівські полонини тягнуться аж до угорської границі. Зараз за селом знімається висока, кілька тисяч стіп гора Кринта, на якій є перша жабівська полонина. Правобіч Черемоша Чорногора, найвища з усіх галицьких верхів, з якої і літом сніг не злізає.

Жабе, можна сказати, столиця гуцулів. Тут гуцули зберегли свій найкращий тип і найславнішу буйність, аж до часів відомого вже Герлічки.

(Кінець).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГНЕТ ЗМАГАЄТЬСЯ.

Гром. Григорій Пшик з Палмертону, Па., дістав з краю листа, в якому знаходимо такі характеристичні слова:

„В попередній листі Ви писали, що нахдить уже час, що наш гнет опиниться на сухій галузі, та що незабаром усе зміниться. Але я Вам відписав, що галузь розвивається і пускає зелені віти. І так сталося. А що сталося, то Вам описати не можу. Але Ви можете знати про те все ліпше, ніж ми. Наша „мама” довго не нажилося коло нас. Мадярський ворог-задавив її. То я Вам пишу про Закарпаття, а решту догадуйтеся самі”...

ПРО „СВОБОДУ”.

„Свобода” піддала себе під оцінку читачів. Та це не треба розуміти так, що „Свобода” резигнувала із своєї автентичності, із своєї власної думки. Бо якби так сталося, то з цього скористалиб усія „крикуни” та почалиб свою корисну роботу, і то ще на „шпальтах „Свободи”. А „Свобода” мусила мовчати! Мовляв, сама то го хотіла. Та воно так не є. „Свобода” — це голос нашого народу. Ось тому цей голос мусить бути чистий, медодійний, а не храпливий, від якого заносило би „бір-басом”. Але співає співає не тільки те, що йому мило, а головню те, що відбивається гомоном у серцях слухачів, що їх потягає. Співає пісні народу і для народу, але у своїй мистецькій інтерпретації.

Так і „Свобода” приймає і заразом перетворює і згармонізовує те все із своєю провідною ідеєю. Ціль „Свободи”: представляти свою націю як національно і політично дозрілу одиницю, виробити в народі почуття національної честі, виполовляти всяку безхребетність, нищити всякі орієнтації на московське, варшавське чи яке інше корито, а числитися завжди на свої сили.

Очевидно, не виключаю тут інформаційних статей чи новинки із суспільної, економічної чи іншої ділянки, що торкається життя нашого народу. Та це побічне. Тому такі віомги до „Свободи”, щоби писати про виховання дітей, чи замість „Тарзана” подавати історію України, не дуже практичні. „Свобода” має на складі ріжного роду маленькі видання історії України, які повинні знаходитись у кожній українській родині. Їх треба купувати і читати. А для „Свободи” вистарчить, коли подавати тільки уривками про свіжі події чи славних героїв України, щоб нарід виховувався на героїських чинах своїх предків. Не мусимо вічно слухати про зрадників чи безхребетників. І це треба знати дущаттями на релігійні теми, бо це студіюють. Історії усяких народів попросту викидають такі деструктивні елементи з історії, щоб вони не мали відемного впливу на загаль, а друге, не були зброєю в руках ворогів своїх і чужих.

Також хай вільно буде мені звернути увагу ще на одну справу. На мою думку, треба покінчити раз на завісді із статтями на релігійні теми, бо це дуже драстична справа. Знаємо, що такі статті доводять до полеміки, а вкінці й боротьби. „Свобода” має віддати „цисареві цисарське”, а те, що Боже, лишити Богові і церкві. Це буде краще для релігії, церкви і нашого народу. А „Свободу” звільнить від неслухняних нападів.

Тому редакція „Свободи” хай поручить своїм дописувачам звертатись із статтями на релігійні теми до релігійних органів, до часописів, які ре-

презентують певну церкву. Очевидно, не думаю, щоб таким чином виключити подання новинки чи оголошень, зв'язаних з нашим релігійним життям.

Володимир Мілішович.

ЗА ПОШИРЕННЯ І ПОБІЛЬШЕННЯ „СВОБОДИ”.

Від якогось часу вичитую в „Свободі” цікаві завваги, якими читачі хотілиб допомогти нашій газеті стати цікавішою й популярнішою. Те заохотило і мене написати кілька слів.

Признаюсь отверто, що я є „налоговий” читач „Свободи”. Коли часами через якусь помилку чи щось подібне не прийде на час якесь число „Свободи”, то в хаті чисте пекло. Бо так хочеться прочитати якісь новини про Рідний Край і про те, що діється в світі, а кожне число „Свободи”, приносить щось нове й цікаве. Читаючи таке число, здається чоловікові, що він визнається на тому, що діється в світі. І стає легше.

А хто з нас не читав історичних оповідань, що їх було так багато в „Свободі”? Хто їх не пригадає собі навіть зперед 20 років? Що за гарні були оповідання В. Будзницького: Сава Чалий, Нерозлучні, П'яте колесо й багато, багато інших. Була в них і о світа і те, що потрібне нашому серцю.

От приїде чоловік нераз з тяжкої роботи, змучений тілом, а зараз хапає за „Свободу”, бо хоче спершу покріпитись духом. А спитате наших жінок, як то вони нераз вичікують у дверях листоніша, щоб дістати чимскорше в руки „Свободу” і її прочитати!

Та, на жаль, „Свобода” має одну хибу, і то велику: вона виходить у замалім обемі і не має недільного числа. Я певний, що колиб вона була більша і виходила окремо недільним виданням, то коло її читачів дуже було би побільшене. І більше був би поширений та поглиблений вплив „Свободи” також і серед молодого покоління. А це вийшло б українській справі, тут і в краю, на велику користь.

Нині чоловік не може обійтись без часопису. Є повно справ, у яких часопис стає йому пороходом. І тому матеріал у часописі мусить бути дуже ріжнородний. Наша цікавість зростає. Ми також хочемо знати точніше, що діється з нами в Америці. Яка то радість читати, наприклад, ось таку „Шікаговську хроніку”! А чейже є більше наших міст, а в них певно є і немало ріжних новинок з нашого життя. Якби то

було гарно, колиб так з кожної такої громади появлялись час від часу новинки, зібрані в такий спосіб, як це їх передають у „Свободі” з нашої громади в Шікаго. Коли думаю над тим, то пригадую собі слова покійного С. Ядловського, сказані на конвенції У. Н. Союзу в Рачестері, Н. Рі. Покійний зазначив, що коли хочемо мати „Свободу”, цікавою, а ще й в більшому обемі, то можемо мати одне й друге, але це від нас залежить. Та всі ми мусимо доложити до цього свого труду. І думати про те, щоб спомогати „Свободу” шораз новим і цікавим матеріалом та новими передплатниками. Бо є всілякі читачі і всілякого треба в газеті матеріалу. А як газета стане більшою, то й легше буде в ній поміщувати всячину, в якій кожне зможе знайти те, що йому любе.

Уже майже пів століття стоїть „Свобода” на сторожі наших національних інтересів в Америці. За її покликами поширилася серед нас просвіта. За її допомогою Рідний Край дістав велику поміч, якої свідком є хочби сотні Народніх Домів по наших рідних селах. І тисячі добрих порад вичитала наша імміграція зо сторінок „Свободи”.

Я не є противником інших українських часописів. Але не можу стерпіти тих, до яких можна пристосувати слова народньої приповідки: Не плюй у воду, бо згодом треба буде може тої води напиться. Коли часом станеться в нашому житті щось противне, то маємо аж забагато таких наших опікунів, що використовують наше нещастя на те, щоб усе нищити і валити всякий авторитет. Така робота є руйнівна. Вона не служить справжній ідеї. І ось тому ми і прив'язані до „Свободи”, що вона є проти такої руйни, а за те як найбільше підтримує в нашій народі запал до допомоги визвольній боротьбі. Ось тому і треба нам подбати, щоб „Свобода” поширилась, бо того вимагає загальне добро. справа визволення Рідного Краю.

Теодор Малий, Філадельфія Па.

Пів біди.

Купила Іваніха ковбасу, щоб він не знав, половину зїда, а половину сховала під подушку. Іван прийшов, заглянув ковбасу й зів. Іваніха ходить по хаті тай усе не воду:

— Якась біда, петься вода!

А Іван відзивається: — Дай мені води, бо я зів пів біди.

ПЛЯН НАВОДНЕННЯ.

Населення міста Тіа Хуана витануть мексиканського президента Лізера Карденаса, що призначив 14,000,000 пезет (\$6,590,000) на наводнення і шляху в долині Мехікалі. Шлях буде йти від кордону Злучених Держав

БУДЕННЕ ЖИТТЯ В РИМІ 1800 РОКІВ ТОМУ

Вернімося на 18 століть узад від італійської телерічності, вибравши собі за тему Рим, що його змалював у новій книжці славний історик Жером Каркопінно, член Академії Наук у Парижі п. з. „Буденне життя в Римі за найвищого розквіту царства". Автор свідомо вибирає одне означене покоління мешканців Риму, що вродилося при кінці принципату Клавдія і на початку панування Нерона, коло половини першого віку по Христі і до часу панування Траяна (98—117) і Гадріана (117—138). Це був вершок могутності і добробуту римської держави. Взявши за підставу те, що було найменше зміни у звичаях і будівлях тогочасного Риму, учений переводить аналогії з нинішніми часами.

Перше питання, кілька мешканців мав Рим на початку II-го віку по Христі? Від часів Ренесансу учні розходяться у своїх обрахунках так далеко, що коли одні кажуть про 261,000, другі підвищують це число на 4 мільйони. Отже ріжниця булаб приблизно така, як між Львовом і Берліном. Каркопінно оцінює це населення на мільон 165,000. Рим виглядає в очах чужинця як величезна столиця, коли він дивиться на форум Траяна, а при цьому розкриває у дальших своїх дільницях всю нужду з найгіршими запахами будинків і малих покручених вулиць, подібних до печерних закутків. Славна Свята Дорога нагадує сільську вулицю. Рим має височезні будівлі з огляду на розвиток своєї архітектури і вузьенькі вулиць, тому, що будова міських вулиць і каналів тоді ще мало розвинена.

Доми з поверхами і крамницями.

Поруч кількох широких алеї стоїть на боках 1,797 розвинених будинків та окремі вілли. Крім цього Рим має

НА ПРОЮ!

Повість з української старини. Написав Роман Леонтович. З передмовою Л. Нигрицького. Видавництво „Українська бібліотека". Видавець Іван Тиктор, Львів. Ст. 128. З портретом автора.

В цій книжці оповідається про ріжні пригоди київського купця Зоряна Томирча, які він мав враз до своєю прислуги в Галичині, в теперішнім повіті Рава Руска.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в книгарні „Свободи".

"Svoboda"

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Гуцул, Нью Йорк, Н. Й.

При своїх заввагах Ви забули за те, що це відноситься до гуцульського життя тому 100 років. Тоді ще й Вас на світі не було. Цеж передрук з газети, яка виходила перед сто роками. Матеріал має вартість з того боку, що цікаво знати, що тоді люди писали про Гуцульщину. Від того часу багато змінилось на самій Гуцульщині. І настали цілком інші дослідники Гуцульщини. Те все ми добре знаємо, але притому цікаво знати, як ті справи виглядали тому 100 років. Це не є ніяка наукова праця, а тільки опис мандрівника.

Будучність.

— Моріц, ким хотів би ти бути, коли виростеш?
— Таким, як ви, дане.
— Чому?
— Бо мама говорить, що ви нічого не робите, тільки істе...

розмову, так звані лятрини — прилюдні місця першої потреби, лазні і крамниці стрижів. Люди найбільше тратьять час і найбільше терплять у тих, що роблять їх гарними. Стрижі не мали ще тоді таких ножиць, щоб без болю обтинали волосся, а знаряддя скаче по голові так званими „сходами" і гісті кричить. Жінки мусять терпіти від залізкоз, що прикрашують лица і часто залишають шрами. Це все тягнеться так довго, що тодішня приповідка каже: „Заки голяр обіде лице Люперкуса, за той час борода виростає його судови". Саме в тій добі давня республіканська зачіска з косою ззаду цезля таксамо як кісники, щоб уступити місце закрученим косам у формі діядему. Служниці, що чesали пані, мусили бути дуже зручні, щоб не порушити нервів своєї пані. Чимало часу займало малювання чола на біло, рамен, лицювок і уст на червоно або охрою, вій і брів на чорно. Римлянки мали дуже складний ритуал прикрас з усіма дороговціностями, матеріями та їх колірами. Всі римлянки багаті і бідні небагато працюють і римляни теж не відчувають тягару праці. Увесь осередок міста складається здебільша з урядовців, які, як відомо, розростаються при кожному режимі, що мусить рахуватися з популярністю серед маси. Навіть пролетарі зорганізовані в цехах, працюють тільки 7 годин денно вліті і 6 взимку. Вони мають час на забави і на видошництво. Відомо, що більшу частину дня римські громадяни проводили на прилюдних місцях і там виконували не тільки свої найвищі обов'язки, але теж проявляли свої найнижчі інстинкти.

Домашня вигода та гігієна.

Обстановка кімнати дуже скромна. Її головний предмет ліжко, на якому людина спить, їсть і працює. Крісла в ній рідкі або дуже їх мало. Світло кепське; на вікнах полотно або дерев'яні віконниці. Скла ні подібного матеріалу до шибкоз, що тоді не було. Так зване „центральне ogrivання" не доходило до поверхів. Кімнату ogrivали здебільша залізними відкритими посудами, де горів вогонь. Водопроводи доходили тільки до порога домів. Щодо місць негайної потреби, то доми найбагатших майже не ріжнилися від бідних і нагадували винишні відносини на селі, де люди більше користаються з природи, ніж з техніки. Зате Рим мав публічні „потребники" для вжитку всіх і вони перевищали вгледою всі цього роду павільоники в сучасних великих містах. Відомо, що сини великих патрицій виливали дуже часто посуд перед домом або крізь вікна. Рим за традицією селянських предків прокидається рано. То тим легше, що люди сплять одягнені в сорочці, туніці і поясі, скидаючи тільки плащі. Плебей надають тільки черевники. На перший сніданок пють склянку води, дома не мінються, маючи „терми" (публічні лазні). Жінки теж сплять у сукнях з корсетами і в обтислих туніках.

Краса і праця.

Є у стариннім Римі три місця, де люди сходяться на

ПРОБУВАЛИ ЗНОВУ.

Хоч легкопад з Корнелем Ратборном і його жінкою з Олд Вестбурі, Лонг Айленд, висів з ними 100 стій у повітря близько 5 годин, вони знову падали цим легкопадом на Світовій Виставі в Нью Йорку. Другий легкопад упав цілком добре.

БЕЗГЛУЗДІ РЕКОРДИ

Рекорди стали одною з недуг сучасного спорту, що більше звертає уваги на особисті успіхи, ніж на здоров'я тих, що ним займаються. Один часодис пригадає, що вже в 1860. р. якийсь купець установив світовий рекорд, викуривши за 11 годин 50 великих цигар. Пізніше його рекорд побив якийсь француз, що викурив за 11 годин 90 цигар. У 1893. році вісім носіїв зробили перегони з головного базару у Парижі до міста Корбей з мішком пшениці на плечах вагою 100 кильо. Переможець Жан Лябас пройшов 30 кильометрів за 14 годин. 10 грудня 1930. року один англійський лікар заложився, що рік буде мовчати, не змінюючи свого способу життя. З усіма пацієнтами і знайомими він порозумівся руками і пишучи; за це виграв 1,100 фунтів стерлінгів. Англієць Фридерик Макей побив рекорд, зїдаючи за 9 хвилин 100 устриць; другий, Чарльз Обрен, здобув назву короля біфштеку, зївши за 14 хвилин 7 кг. мяса; ще інший зїв за 7 хвилин 90 морель. Два данці простояли на руках комитоголовою 5 хвилин і 4 секунди. Віденський стрижий Сальсенбахер зголив гостеві бороду за 19 секунд. У Шікаго якісь різники установили рекорд, здираючи з бика шкіру за 13 хвилин, а з барана за 6. В Англії, де баранина є

національною стравою, лондонський різник зробив це за 3 хвилини. На одному із міжнародних конкурсів танцю недавно одна пара крутилася безупину 25 годин і 33 миноти, а якийсь пияніст у Падуї грав сорок годин, не відпочиваючи. Ще більше таких рекордів установили люди, що не думали про них, тільки розвивали в собі довго якусь звичку або потребу. Наприклад славний англійський письменник Квінсі заживав нормально опій у таких дозах, що вони могли вбити шістьох найсильніших муринів; а Вольтер пив кількадесят років так багато чорної кави, що назвав її повільною отрутою, бо дожив до дуже пізнього віку.

АРЕШТУВАЛИ 60 СУДОВИХ УРЯДОВЦІВ.

З Ріо де Жанейро (Бразилія) повідомляють, що в звязку з самогубством мільонера-француза, Павла Делеза, перевели ревізію його приватного архіву й листування. Ствердили притім, що він доробився поважного майна 130,000,000 мільреїсів на чорній біржі. Слідство виявило, що він мав на свої послуги цілий штаб судових урядовців, що викрадали акти його справ і доручували їх Делезові. Ці акти вертались опісля до суду з фальшивими й корисними для обманця доказами. Арештували 60 судових урядовців.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В четвер, 13 липня 1939 р., помер бл. п.
ГРИГОРІЙ ЛИСОБЕЙ, член Тов. Української Спів. пів. 170 У. Н. Союзу, в Джерсі Сіті, Н. Дж. Похоронний пращодав при чиненні вікон і став з вікна так нещасливо, що вбився на місці. Похорон відбувся в Стрітвіллі, повіт Збарж. Проміж 55 літ.
Похорон відбувся до У. Н. Союзу в листопаді 1921 року і осиротів жінку і шестеро дітей: Михайла, Катерину, Анастасію, Аліну, Стефанія і Євгенія.
Похорон відбувся з дому жолоби, 391 Henderson St., Jersey City, N. J., в понеділок, 17. липня ц. р. в годині 8:30 рано. Просимо членів, щоб по можливості взяли участь у похороні.
Вічна йому пам'ять.
Т. Наконечний, секрет.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БОФАЛО, Н. Й.
На потерпілих з Карпатської України.

На бенкеті, влаштованому у честь п. Володки, такі жертводавці зложили жертви на потерпілих Карпатської України: П. Володка \$2; по \$1: І. Була, П. Шафран, М. Грех, пані Корзів, М. Сороча, Ю. Гур, Г. Леєв, М. Браніцький, А. Слюжок, Н. Бабіла, М. Вітровий, І. Корут, Д. Колотило, Т. Новосадляк-ІІ, Д. Бакалик; по 50 ц.: А. Качор, В. Горгола, М. Сохан, С. Заремба, П. Стецюк, І. Гут, Г. Плотича, І. Бумбар, П. Сукмановський, М. Муніцький, Т. Новосадляк І; по 25 ц.: М. Хомин, І. Гуцул; решта дрібниці. Разом \$27.60.

Крім того С. Кушка зложив на од „символістичний фонд" \$5 імад юм це призначені: \$2 на Рідну Школу і \$1 на Карпатську Україну.

П. Володка, секрет 127 від. УНС.

БРУКЛІН, Н. Й.
На народні цілі.

Гром. Михайло Багаль переслав через Обедянина \$213, на які зложились такі жертви: з віча 5. березня ц. р. по відкритті розкоїв ліпильсь \$131.60, які призначено на Карпатську Україну. (Було продовжено). З концерту Шевченка по відкритті розкоїв залишилось \$68.65, які призначено на Рідну Школу.

На весіллі п. Андрія Багаль з панною Оленою Сирола, яке відбулось 28 травня ц. р., дружка Юліан Хміль закликав прийняти до зборки і вони зложили \$12.75 на ранених Січовиків Карпатської України. Разом. \$213.

РАДІО МЕХАНІК

направляє і переробляє, як нове, по уміркованій ціні. Голоситись по українськи або по англійськи 20 миль довкола: 163.

M. BRODSKY,
22 Comfort Pl., Clifton, N. J.
Phone: Passaic 3-0504

ВЗОРИ

КАНВА, НІТКИ ДО ВШИВАННЯ Д. М. С. І СТЕПАНОВА НІ РІЧІ.

UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чола віків і жінок — Шкіра й кров
● Аналіз крові для подружжя свої домівка.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісні години 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуги, X & Флюроскоп.

ШТУЧНІ РОЖІ.

Дорогі Родичи! Підписана, українська з Галичини родом, випробувала штучні роки по казочно низькій ціні, бо за одного долара виспало потім цілий дозень. Такі роки — це правдива прикраса кожного українського дому і для української жінщини. Спробуйте, а не покажете. Пришліть одного долара в листі, а Вам вишлю поштою і сама вишлю переслатку. Мої штучні-роки ріжняться від інших, бо це ручна робота. Вони тримаються добре більше як рік і гарно виглядають. Замовлення разом з гроши прохую вислати на адресу: **PAULINA MITA, 138 E. 7th St., New York, N. Y.** 159.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ДАРОМ ПРОБА ЛІКУ НА РЕВМАТИЗМ

Маємо знамениту методу на ревматизм, котру ми радо вишлемо кожному читачеві цього часопису, котрий напише по неї. Як ви терпите від болю в суглобах або як ваші члени штовпні або занадто чутливі; як вам приходить терпіти важкі болю при зміні погоди — маєте осягнут нагоду поспробувати цю просту, дешеву методу, котра вже дала полеску соткам інших.

Ми радо вишлемо вам ПОВІНУ ДАРОМ, і як ви хочете вживати далі, то можете це зробити за невеликим коштом. Запрошуємо вас ужити її на 7 днів даром, на наш кошт. Вишліть нам своє ім'я й адресу якнайшкоре на адресу: **Roscoe Products Co., Dept. O-19, 2708 W. Farwell Avenue, Chicago, Ill.**

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпартірного терпіння. Аналіз крові, дуги „Екс", аналіз сечі, медична екзамінація

ПО НИЗЬКИМ ЦІНАМ забезпечують уважну діагнозу. Ревматичні стави, „Гей Фівер", астма, клопотні відходотні кишківні, піхура, залоз і нирок лікується модерними способами. — **ПОРЛА ДАРОМ.**

DR. DERUNA

128 East 86th St., New York City.

Кожного дня від 10—2 год.

і від 4—9. У неділю від 10—2.

Особна ждальня для жінок.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга швидко і дешево. — **Офіс:**

383 MORRIS AVENUE,

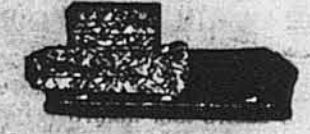
cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удирейкер заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHNBUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В БРОУК, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(30)

Як Спайк вийшов окрівалений з колиби, а в колибі все втихло, Гонфалія знала, що Трол неживий: він упав трупом з рук Спайка. Тепер тільки один опришок остався. Не буде кому з ним змагатись та спинувати його злочинні пориви. Гонфалія знайшла у цюковитій волі Спайка.

Думка втікати далі її не опускала. А Спайк, цілий окрівалений, стояв покищо серед здивованих чорних і не звертав уваги на Гонфалію. Трол, заки сконав, мусів завдати йому не один удар. Користуючи з того оголошення Спайка Гонфалія тихцем віддалась від чорних і сховалась між колиби.

Це була ніч. А через те була певна можливість продертися крізь варти чорних та дістатись у нетри. Чи у нетрах вона почуватиметься безпечноше — це інша річ. Та вона нічого іншого тепер не думала, тільки щоб найшкороше видістатись на вільне повітря, подалі від Спайка.

Скоро вона переконалася, що сторожі держать пильну сторожу. А вони мали гострий приказ без спеціального дозволу Спайка не випускати її поза колиби. Гонфалія заховалась у широке листя біля колиби і почала вичікувати, коли сторожі відійде. Заразом її серце тремтіло, що ось наспіє погоня.